

MAATILATALOUDEN KEHITTÄMISRAHASTON

TILINPÄÄTÖS

2019

Sisällysluettelo:

1. Toimintakertomus.....	3
1.1. Johdon katsaus.....	3
1.2. Vaikuttavuus	5
1.2.1. Toiminnan vaikuttavuus.....	5
1.3. Toiminnallinen tehokkuus	6
1.4. Tuotokset ja laadunhallinta.....	7
1.4.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	7
1.5. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	12
1.6. Tilinpäätösanalyysi.....	13
1.6.1. Rahoituksen rakenne.....	13
1.6.2. Käyttösuunnitelman toteutuminen	16
1.6.3. Tuotto- ja kululaskelma	17
1.6.4. Tase.....	18
1.6.5. Rahaston rahoituslaskelma.....	22
1.7. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	22
1.8. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä.....	22
2. Tuotto- ja kululaskelma	23
3. Tase	24
4. Rahoituslaskelma	25
5. Liitetiedot	26
6. Allekirjoitukset.....	37

1. Toimintakertomus

1.1. Johdon katsaus

Vuosi 2019 oli maatilainvestointeja koskevien tukijärjestelmien osalta Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 toimeenpanon vilkkain vuosi. Maaseutuohjelman rahoituskehystä on käytetty rakennetoimenpiteissä etupainotteisesti, jotta ohjelmakauden lopussa pystytään varmistamaan EU-rahoituksen kotiutus. Käytännössä tämä tarkoittaa, että maaseutuohjelman toteutuksen alkuvaiheessa suurin osa investointiavustusten rahoituskohteista on EU-osarahoitteisia ja rahoitukseen käytetään valtion talousarvion momenttia. Rahoituskauden loppua kohden investointikohteita siirretään yhä enemmän Makerasta rahoitettaviksi. Tällä varmistetaan EU-rahoituksen kotiutus rahoituskauden sääntöjen vaatimassa ajassa.

Ohjelman toimeenpano käynnistyi vuonna 2015 hieman arvioitua hitaammin, joten vuoteen 2018 asti on ollut tarkoituksenmukaista pitää investointien rahoitus vahvasti Euroopan unionin osaksi rahoittamana. Vuonna 2018 katsottiin tarpeelliseksi aloittaa investointikohteiden rahoituslähteiden väliset siirrot kokonaisrahoituksen tasapainottamiseksi ja ohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi. Investointikohteiden rahoituslähteiden välisiä siirtoja jatkettiin vuonna 2019, jolloin EU-osarahoitteiset lypsy- ja nautakarjatalouden investoinnit muutettiin kokonaan kansallisista varoista rahoitettavaksi tukijaksoilla kolme ja neljä.

Maatalouden investointitukea voi hakea jatkuvasti. Päätökset tehdään valintamenettelyyn perustuen varojen puitteissa tukijaksoittain, joita kertomusvuonna oli neljä. Makeran muu toiminta, kuten tutkimus- ja kehittämishanketoiminta, tilusjärjestelyihin liittyvä maanhankinta sekä peruskuivatus toiminnan rahoittaminen jatkuivat tilikautena aiempien vuosien kaltaisena.

Makerasta myönnettiin avustuksia yhteensä noin 57,62 miljoonaa euroa. Yhteensä Makeran varoja sidottiin kertomusvuonna 67,33 miljoonaa euroa. Käytettävissä olevia varoja kertyi 115,97 miljoonaa euroa, kun varoihin lasketaan mukaan vuodelta 2018 siirtyneet sitomattomat varat.

Monen maatilan tilanne on viime vuosien vaikeiden sääolojen ja pohjalla olevan heikon kannattavuuskehityksen takia haastava. Laki valtioneuvostosta maatilojen maksuvalmiuslainoille (232/2019) tuli voimaan 26.2.2019. Laki oli osa pääministeri Juha Sipilän hallituksen budjettiriihessä sopimaa niin sanottua maatalouden kuivuuspakettia. Takauksen kohteena olevan lainan enimmäismäärä oli 62 500 euroa. Valtioneuvoston päätös koski enintään 80 prosenttia takauksen kohteena olevan lainan määrästä, eli enintään 50 000 euroa. Laina-aika on enintään 5 vuotta.

Takaukset myönnettiin Makerasta, jonka varoin katetaan myös mahdolliset valtion maksettaviksi aiheutuvat takausvastuut. Edellä mainitun lain mukaan takausten myöntövaltuus on 100 miljoonaa euroa, josta toteutui 21,0 miljoonaa euroa. Kun arvioidaan uusiin valtioneuvostotakauksiin liittyvää valtion takaustappioriskiä, huomioon on otettava rahoituksen käyttötarkoitus. Maksuvalmiuslainoille myönnettävien valtioneuvostotakausten riski on korkeampi kuin rakennetukilain mukaisissa investointilainoissa varten myönnettyissä takauksissa. Riskiarvion perusteella lakiehdotuksen mukaisista toteutuneista valtioneuvostotakauksista aiheutuisi valtiolle menoja yhteensä enintään 2,1 miljoonaa euroa.

Makeran käyttösuunnitelma vuodelle 2020 ja toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2021–2024 hyväksyttiin johtokunnassa lokakuussa 2019. Vuonna 2020 sijoitusmenoihin on Makerasta 2,4 miljoonaa euroa ja kulutusmenoihin 112,5 miljoonaa euroa vuoden 2020 käyttösuunnitelman mukaisien menojen ollessa kokonaisuudessaan 114,90 miljoonaa euroa.

Vuoden 2020 talousarvioon sisältyy yhteensä 90,3 miljoonan euron määräraha maatalouden kehittämisrahastoon tehtävää siirtoa varten, mikä mahdollistaa maatalouden investointituen pysymisen vuoden 2018 tasolla. Tästä 90,3 miljoonan euron määrärahasta pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaista lisäpääomistusta on 31 miljoonaa euroa ja miljoona euroa porotalouden in-

vestointeihin tarkoitettua osuutta. Vuoden 2021 osalta hallitus on kehysriihessä linjannut, että hallituksen tavoitteena on turvata mahdollisuudet maatalouden rakennetukien maksamiseen vuoden 2020 tasolla nykyisen rakennetukijärjestelmän soveltamisen ajan pääomittamalla maatilatalouden kehittämisrahastoa. Uuden rahastokauden (CAP2021-2027) tukijärjestelmäkokonaisuuden rahoituksesta päätetään erikseen.

Kannattavuus on koettu edelleen maatalouden alkutuotannon haasteeksi, Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen sekä Luonnonvarakeskuksen tekemän selvityksen (Maatalouden asema rahoitusmarkkinoilla, PTT työpapereita 200) mukaan maatalouden nykyinen rahoitusjärjestelmä toimii hyvin. Rakennemuutoksen seurauksena maatalouden rahoitustarpeet kuitenkin eriytyvät ja samalla rahoitusriskit keskittyvät. Tulevaisuudessa investointien ja sukupolvenvaihdosten koon kasvu sekä erilaiset uudet yritys- ja yhteistyömuodot haastavat nykyiset rahoitusvälineet.

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaisesti uuden rahoituskauden (CAP2021-2027) valmistelun yhteydessä uudistetaan Makeran toimintaa, jotta uusien rahoitus- ja takausinstrumenttien hyödyntäminen on mahdollista ja vaikuttavaa. Lisäksi kehitetään ja arvioidaan Makeran toiminnan avoimuutta, kriteeristöä, vaikuttavuuden mittausta, raportointia ja johtokunnan kokoonpanoa.

Rahaston nykyisen johtokunnan toimikausi alkoi vuoden 2017 alusta. Johtokunnan toimikautena on tapahtunut muutoksia maatalouden kehittämisrahaston johtokunnan jäsenten sekä johtokunnan pysyvien asiantuntijoiden kokoonpanossa.

Johtokunnan kokoonpano oli vuoden 2019 lopussa seuraava:

Puheenjohtaja		Varapuheenjohtaja	
osastopäällikkö	Minna-Mari Kaila	johtaja	Sari Forsman-Hugg
Jäsenet		Pysyvät asiantuntijat	
lainsäädäntöneuvos	Jyri Inha	toimitusjohtaja	Sami Iltanen
maatalousylitarkastaja	Sanna Koivumäki	taloustarkastaja	Virpi Myllykoski
talousylitarkastaja	Marjatta Koskinen	yksikön päällikkö	Jyrki Pitkänen
tutkimuspäällikkö	Juha Lappalainen		
toiminnanjohtaja	Jonas Laxåback		
yksikönjohtaja	Esko Leinonen		
lainsäädäntöneuvos	Mika Saari		
Johtokunnan sihteeri			
erityisasiantuntija	Aulis Kuusela		
maatalousekonomisti	Saara Meurasalo		

Makeran johtokunta kokoontui kertomusvuoden aikana kaksi kertaa.

1.2. Vaikuttavuus

1.2.1. Toiminnan vaikuttavuus

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan yhteiskunnallisiksi vaikuttavuustavoitteiksi on asetettu mm. maaseudun säilyttäminen elinvoimaisena paikkana asua ja yrittää, biotalouteen ja ruokaan perustuvien liiketoimintojen kilpailukykyisen kasvun edellytysten varmistaminen, luonnonvarojen kestävä käyttö sekä vastuullisuus. Rakennetukien ensisijaisena tavoitteena on maatalouden kannattavuuden ja kilpailukykyyn turvaaminen. Makeraan on osoitettu merkittävä määrä lisärahoitusta, jolla turvataan tuotantorakennetta parantavien, kustannuksia vähentävien sekä uuden teknologian ja prosessien käyttöönottoa tukevien investointien rahoitus ja panostetaan erityisesti ympäristön tilaa, eläinten hyvinvointia sekä uusiutuvan energian käyttöä edistävien investointien rahoitukseen.

Maatilojen, erityisesti kotieläintilojen määrän väheneminen jatkuu edelleen varsin nopeana. Maatalouden rakenteen ja tuottavuuden kehittämisessä investoinnit ovat ratkaisevassa asemassa. Investoinneilla korvataan tuotannosta poistuvaa kapasiteettia, jotta turvattaisiin kotimainen elintarviketuotanto. Samalla kun siirrytään entistä ajanmukaisemman ja tehokkaamman teknologian käyttöön, voidaan myös parantaa tuotannon tehokkuutta, työn tuottavuutta, eläinten hyvinvointia ja yrittäjän jaksamista huomioiden entistä laajemmin ympäristöasiat ja esimerkiksi panostaa uusiutuvan energian käyttöön. Suuntaamalla tukea investointeihin tuki ohjautuu tulevaisuuteen panostaville ja toimintaa aktiivisesti kehittäville tiloille.

Tilojen keskikoko niin pinta-alan, eläinmäärien kuin tilakohtaisten tuotantomäärien perusteella mitattuna on kasvanut. Tilamäärän vähenemisestä huolimatta tuotannon kokonaismäärä on pysynyt lähes ennallaan. Luonnonvarakeskuksen tutkimuksen *Maatalouden rakennekehitys ja investointitarve vuoteen 2030* (Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 19/2017) mukaan maatalouden investoinnit ovat moottori, joka pitää maatalouden tuottavuuskasvun, elinkelpoisuuden ja tuotannon kokonaismäärän käynnissä. Investointien hiljentyessä nämä tekijät kääntyvät vähitellen laskuun ja vaikuttavat viimeistään muutaman vuoden viiveellä myös elintarviketeollisuuden kotimaisen raaka-aineen saantiin. Investointiavustusten rooli on investointien toteutumisen kannalta hyvin keskeisessä asemassa, sillä arvioiden mukaan jopa kaksi kolmasosaa investoinneista jäisi tekemättä ilman avustusta. Samalla on keskeistä varmistua siitä, että avustukset kohdentuvat pitkäkestoisiin ja tarkoituksenmukaisiin investointeihin.

Makerasta myönnettävä tutkimus- ja kehittämisrahoitus muodostaa olennaisen osan ministeriön sitomattomasta tutkimus- ja kehittämisrahoituksesta. Tutkimus tuottaa tietoa ja innovaatioita maa- ja elintarviketalouden sekä maaseudun kehittämiseksi ja poliittisen päätöksenteon tueksi. Viime vuosina Makerasta myönnettävän tutkimusrahoituksen käytännön vaikuttavuuteen on kiinnitetty entistä enemmän huomiota. Vaikuttavuuden varmistaminen lähtee jo hakujen painopisteiden valinnasta. Hankkeilta edellytetään loppuraportoinnin yhteydessä myös toimintasuosituksia ("Policy brief"). Hankkeiden arviointi- ja valintaprosessissa on korostettu hankkeita, joissa yritykset ovat mukana, ja joilla on selvä kytkentä käytännönläheiseen kehittämiseen. Näin hankkeiden tulokset saadaan vietä nopeasti ja tarkoituksenmukaisesti käytäntöön.

Makerasta tutkimusrahoituksella rahoitetaan myös maatalouden ympäristövaikutusten ja maataloustuotteiden terveysvaikutusten tutkimusta. Rahoituksen avulla osallistutaan muiden keskeisten kansallisten (Tekes/Business Finland ja Suomen Akatemia) ja kansainvälisten rahoittajatahojen (EU:n ja pohjoismaisten rahoittajien väliset verkostot) kanssa laajoihin maaseutuelinkeinoja ja ruokaketjua koskeviin tutkimusohjelmiin. Euroopan unionin ja laajemminkin puitteissa tapahtuvaan tutkimukseen osallistuminen on perusteltua muun muassa sellaisissa globaaleissa aiheissa kuin ilmastomuutos ja sen tuomat vaikutukset, ruokaturva ja kestävä ruoantuotanto. Näillä on merkittävä vaikutus myös Suomen maaseutuelinkeinoihin ja ruokajärjestelmän kilpailukykyyn sekä vientimahdollisuuksiin.

1.3. Toiminnallinen tehokkuus

Maatilatalouden kehittämisrahaston johtokunta ei asettanut rahastolle toiminnallisia tavoitteita kertomusvuodelle¹.

Makeran tehtäviä hoidettiin maa- ja metsätalousministeriössä, Ruokaviraston eri osastoilla ja Valtiokonttorissa. Päätöksiä Makeran varoista tehtiin maa- ja metsätalousministeriössä, Ruokavirastossa sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa.

¹ Maa- ja metsätalousministeriö on asettanut Makeran toiminnalle vuosia 2018-2019 koskien seuraavat toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet; 1) johtokunnan tulee kiinnittää huomiota siihen, että varat kohdennetaan tehokkaasti sellaisiin tukikohteisiin, joiden avulla edistetään hallinnonalan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden ja Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014-2020 tavoitteiden saavuttamista 2) johtokunnan tulee huolehtia, että toiminnassa painottuu erityisesti pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman kärkihanketta ”Suomalainen ruuantuotanto kannattavaksi” tukevat toimet niin investointien rahoituksen kuin tutkimus- ja kehittämishankkeidenkin osalta 3) johtokunnan tulee aktiivisesti kiinnittää huomiota rahaston maksuvalmiuden turvaamiseen.

1.4. Tuotokset ja laadunhallinta

1.4.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Investointien rahoitus

Vuosi 2019 oli maatalouden investointien rahoittamisen osalta Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014-2020 toimeenpanon vilkkain vuosi. Maatalouden investointiavustusten rahoitus on kahdesta rahoituslähteestä koostuva kokonaisuus, jonka pohjana on Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014-2020. Investointiavustusten kokonaistarpeeksi on arvioitu 95 milj. euroa vuodessa, josta osa myönnetään ja maksetaan maaseutuohjelman rahoituskehystä (keskimäärin 55 milj. euroa/v) ja osa kokonaan kansallisena lisärahoituksena Makerasta (keskimäärin 40 milj. euroa/vuodessa). EU-osarahoitteisten investointien ja tilanpidon aloittamisen tukeminen rahoitettiin talousarvion momentilta 30.10.40 (maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset) ja korkotukilainat momentilta 30.10.41 (maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki). Kansallisesti rahoitettavien investointiavustusten lisäksi Makeran varoin rahoitettiin myös peruskuivatukseen ja poro- ja luontaiselinkeinojen rahoituslain sekä kolttalain mukaisia hankkeita. Lisäksi eräisiin porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain sekä kolttalain mukaisiin kohteisiin oli mahdollista myöntää valtionlainoja Makeran varoin.

EU-osarahoitettua maaseutuohjelman rahoituskehystä on käytetty etupainotteisesti siten, että ohjelmakauden lopussa pystytään varmistamaan EU-rahoituksen kotiutus. Käytännössä tämä tarkoittaa, että ohjelman toteutuksen alkuvaiheessa suurin osa rahoituskohteista on EU-osarahoitteisia ja nyt loppukautta kohden kohteita siirretään enenevässä määrin Makerasta rahoitettaviksi. Vuonna 2019 investointituen hakemusmäärä on ollut koko tähän astisen rahoituskauden suurin. Kokonaisrahoituksen tasapainottamiseksi ja maaseudun kehittämisohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi, aikaisemmin momentilta 30.10.40 (*maatalouden investointi- ja aloittamisavustukset*) rahoitetut lypsy- ja nautakarjatalouden investoinnit siirrettiin rahoitettavaksi Makeran varoista. Siirto koski niitä investointitukihakemuksia, jotka tulivat vireille 16.3.-15.10.2019.

Kertomusvuonna suurin osa maatalouden investointiavustusten rahoituksesta osoitettiin valtion talousarviosta. Momentilta 30.10.40 osoitettiin myöntämisvaltuutta rakennetukien toimeenpanoa varten 96,0 miljoonaa euroa. Vuoden neljännessä lisätalousarviossa valtuutta korotettiin 4,9 miljoonalla eurolla. Lisäksi vuodelta 2018 sitomatonta myöntämisvaltuutta oli käytössä 1,7 miljoonaa euroa. Siten EU-osarahoitteisiin rakennetukiin oli käytettävissä yhteensä 102,6 miljoonaa euroa, josta sidottiin 97,2 miljoonaa euroa (taulukko 1a.).

Kertomusvuonna maatilojen investointiavustuksia myönnettiin Makerasta enemmän kuin vuonna 2018. Tämä johtui pääosin lypsy- ja myös nautakarjatalouden investointiavustusten siirtymisestä osaksi vuotta Makerasta rahoitettaviksi kohteiksi. Muita Makerasta rahoitettuja investointikohteita olivat mm. salaojitus, eläinten hyvinvointia ja tuotantohygieniaa parantavat investoinnit, kuivaimoinvestoinnit sekä lammas- ja vuohitalouden investoinnit. Investointiavustuksen tukikohteittain taso vaihteli 10:stä 40 prosenttiin, nuorilla viljelijöillä 10:stä 50 prosenttiin. Kaikkiaan vuonna 2019 tehtiin 2058 kappaletta myönteistä maatalouden investointiavustuspäätöstä, joilla myönnettiin avustusta yhteensä noin 142,6 miljoonaa euroa. Kielteisiä päätöksiä tehtiin 353 kappaletta. Myönteisistä avustuspäätöksistä 1173 kappaletta koski Makerasta rahoitettavia maatalouden investointikohteita, joihin myönnettiin avustusta yhteensä noin 54,3 miljoonaa euroa. Lisäksi porotalouden ja luontaiselinkeinojen sekä kolttalain tukiin kului 2,3 miljoonaa euroa. Makerasta myönnettiin maatalouteen, porotalouden luontaiselinkeinoihin sekä kolttalain mukaisia tukia yhteensä 56,6 miljoonaa euroa (taulukko 1b.). Makerasta myönnettyjen lypsykarjatalouden investointiavustusten keskipaketti oli 295 000 euroa.

Maatalouden investointiavustusten lisäksi valtion talousarviosta myönnettiin mm. EU-osarahoitteisena rakennetuista annetun lain mukaisia maatalouden tilanpidon aloittamistukia 281 kappaletta ja porotalouden sekä luontaiselinkeinojen rakennetukilain mukaisia aloitustukia 9 kappaletta.

Taulukko 1a. Eu-osarahoitteiset tuet, maatalous ja porotalous 2017-2019

	2017		2018		2019	
	kpl	milj.euroa	kpl	milj.euroa	kpl	milj.euroa
Nuoren viljelijän aloitustuki	301	9,6	447	13,7	281	8,7
Nuoren elinkeinoharjoittajan aloitustuki	11	0,3	26	0,7	9	0,2
Energiantuotannon rakentamisinvestoinnit	200	7,6	230	8,6	273	10,0
Kasvihuonetuotannon rakentamisinvestoinnit	72	7,1	54	8,7	69	15,2
Lihasiipikarjatalouden rakentamisinvestoinnit	10	2,2	15	2,3	23	4,1
Lypsy- ja nautakarjatalouden rakentamisinvestoinnit	311	57,5	231	42,2	189	41,7
Maataloustuotteiden myyntikunnostuksen koneet ja laitteet	19	0,7	14	0,5	22	0,8
Maataloustuotteiden myyntikunnostuksen rakentamisinvestoinnit	8	0,4	4	0,4	4	0,2
Sikatalouden rakentamisinvestoinnit	37	6,2	33	8,7	48	11,9
Työympäristöä ja ympäristön tilaa edistävät koneet ja laitteet	244	3,5	216	3,4	211	3,4
Työympäristöä ja ympäristön tilaa parantavat rakentamisinvestoinnit	48	1,0	61	1,4	46	1,1
YHTEENSÄ	1261	96,1	1331	91,1	1175	97,2

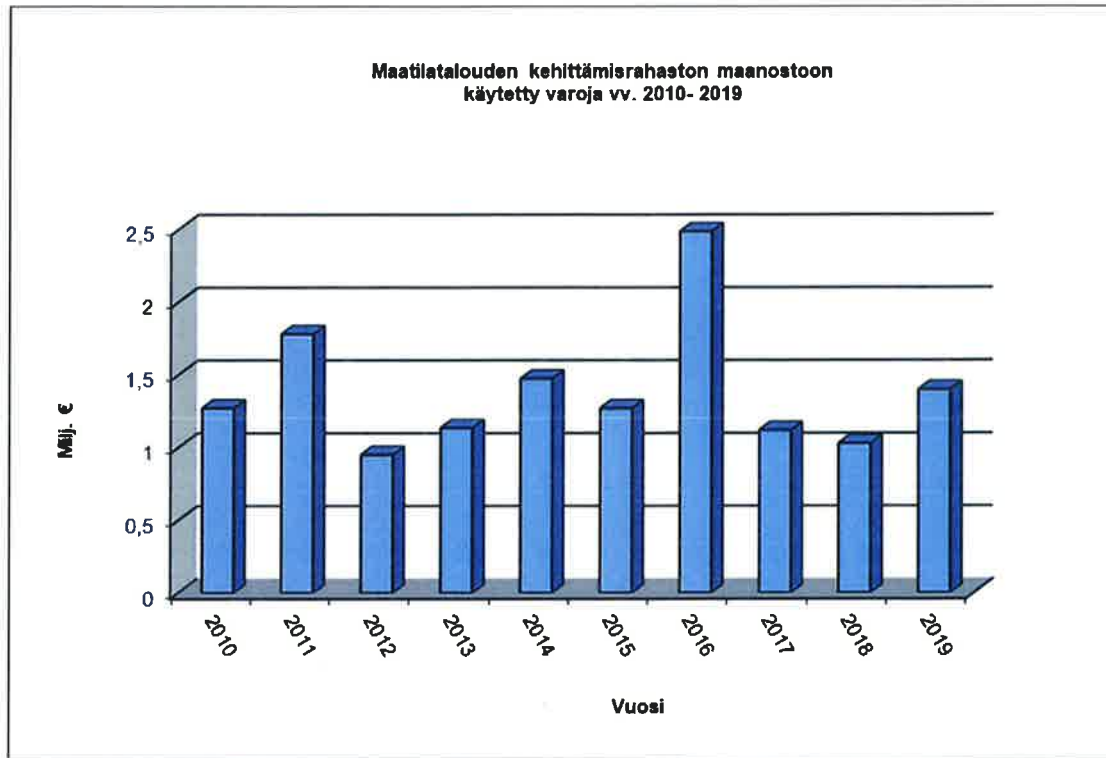
Taulukko 1b. Makerasta kansallisesti rahoitetut tuet, maatalous ja porotalous 2018-2019

	2018		2019	
	kpl	milj. euroa	kpl	mil. euroa
Hevostalouden rakentamisinvestoinnit	3	0,22	1	0,03
Konevarastojen rakentamisinvestoinnit	25	0,46	24	0,46
Kuivaamoiden rakentamisinvestoinnit	117	4,46	84	3,50
Lammas- ja vuohitalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue	6	0,82	3	0,26
Lammas- ja vuohitalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	6	0,35	6	0,25
Mehiläistalouden koneet ja laitteet	8	0,08	2	0,02
Mehiläistalouden rakentamisinvestoinnit	4	0,09	7	0,20
Sadonkorjuukoneen hankinta yhteiskäyttöön	5	0,1	4	0,11
Salaojitus	554	5,96	494	5,70
Tuotantohygieniaa ja eläinten hyvinvointi parantavat investoinnit	132	2,36	146	3,63
Tuotantohygieniaa, eläinten hyvinvointia edistävät koneet ja laitteet	70	0,76	118	1,85
Tuotantovarastojen rakentamisinvestoinnit	194	6,98	163	6,18
Turkistalouden investoinnit	2	0,00	0	0
Porotalouden ja luontaiselinkeinojen sekä kolttalain tuet	188	1,96	254	2,30
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue kansallinen	13	1,83	16	4,39
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue kansallinen	61	14,9	75	22,44
Broilerhalli	1	0,25	0	0,00
Lihakarjatalouden rakentamisinvestoinnit ab-alue			9	2,60
Lihakarjatalouden rakentamisinvestoinnit c-alue			21	2,66
YHTEENSÄ	1389	42,60	1427	56,58

Maanostotoiminta

Maata hankitaan lähinnä vain pienimuotoisten uusjakojen ja tilusjärjestelyjen toteuttamisen helpottamiseksi. Vuonna 2019 maata ostettiin 1,4 miljoonalla eurolla (1,0 miljoonalla eurolla vuonna 2018).

Kuva 1. Maanostoon käytetyt varat vv. 2010–2019.

Makeran hallinnassa oli vuoden 2019 lopussa maata yhteensä 846 hehtaaria, josta 63 % on peltoa ja 24 % metsää. Vuonna 2018 hallinnassa oli 1308 hehtaaria ja vuonna 2017 hallinnassa oli 1 523,90 hehtaaria.

Tutkimus- ja kehittämistoiminta

Käyttösuunnitelmassa oli varattu maaseutuelinkeinojen kehittämistoimintaa koskevan tutkimuksen rahoittamiseen 5,0 miljoonaa euroa, maaseudun valtakunnallisten tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoittamiseen 0,51 miljoonaa euroa sekä luontaiselinkeinojen ja porotalouden kehittämistoimintaa koskevan tutkimuksen rahoittamiseen 0,35 miljoonaa euroa.

Makeran maa- ja elintarviketalouden tutkimus- ja kehittämishankkeiden haku vuodelle 2019 toteutettiin kaksivaiheisena. Aiehaku päättyi 5.3.2018 ja toisen vaiheen haku 10.9.2018. Saapuneista 97 aihakemuksesta valittiin jatkoon 41 hakemusta. Varoja myönnettiin lopulta 20 maa- ja elintarviketalouden kehittämistä koskevaan uuteen tutkimushankkeeseen, yhteensä noin 3,87 miljoonan kokonaisrahoituksen verran (2,67 miljoonaa euroa vuoden 2019 aikana). Lisäksi kaksi hanketta sai rahoitusta myös maataloustuotteiden kilpailukyky vientimarkkinoilla –haun rahasta. Tutkimusrahoitusta kohdennettiin haun painopisteiden mukaisesti maatalouden ympäristövaikutusten tutkimusohjelman toteuttamiseen (MATO-ohjelma), maatalouden hallitun rakennemuutoksen ja yrittämisen uusien muotojen tutkimukseen, digitalisaation hyödyntämiseen maa- ja elintarviketaloudessa, uusiin kotieläin- ja kasvinjalostusmenetelmiin, suomalaisen tuotannon vahvuuksien hyödyntämiseen mm. viennissä sekä riskienhallinnan mahdollisuuksiin ja kannustimiin tuotannossa ja hyvän eläin- ja kasviterveyden turvamisessa. Erityisesti toivottiin, että hankkeissa olisi mukana tulosten konkreettinen käytäntöön vieminen jo heti hankkeen alusta alkaen. Hankkeiden arvioinnissa kiinnitettiin yhä enemmän huomiota siihen, että hankkeet ovat monitieteisiä ja että mukana on myös ministeriön ja tutkimuslaitoksen/yliopiston ulkopuolisia rahoittajia.

Vuoden 2019 aikana avattiin myös uusi kaksivaiheinen haku vuoden 2020 tutkimusvaroista: ensimmäinen vaihe sulkeutui 5.3.2019 ja toinen vaihe 10.9.2019. Tämän haun painopisteinä olivat maatalouden kannattavuus ja maataloustulo nousuun, ruuantuotannon ja maatalousyrittämisen uudet mahdollisuudet ja toimintatavat, ympäristö- ja ilmastoviisas tuotanto sekä riskien hallinta erityisesti uusissa tuotantomuodoissa ja kiertotaloudessa. Hakuun tuli 83 aihakemusta, joista jatkoon pääsi 34 hanketta. Rahoituspäätökset näistä hankkeista tehdään vuoden 2020 puolella.

Makeran tutkimus- ja kehittämisvaroin osallistuttiin kansainvälisiin tutkimusverkostoihin, jossa rahoitettiin kestävään kasvintuotantoon liittyvää viittä hanketta (noin 0,85 miljoonaa euroa, josta 0,509 miljoonaa euroa tulee EU-rahoituksesta).

Hakuaika vuoden 2019 valtakunnallisille maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeille päättyi 31.12.2018. Makerasta rahoitettavia valtakunnallisia maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeita haettiin sosiaaliset innovaatiot maaseudun elinvoiman kehittämisessä teemalla sekä avoimella jokeriteemalla. Vuoden 2019 hankehaussa rahoitusta haettiin yhteensä 2,2 milj. euroa ja hankehakemuksia saapui määrä aikaan mennessä 21 kappaletta. Maaseutupolitiikan neuvoston asettama hanke-ryhmä esitti kuusi uutta hanketta rahoitettavaksi, joista neljä käsitti teemaa sosiaaliset innovaatiot ja kaksi olivat jokeriteeman alaisia. Vuoden 2018 rahoitetuista nk. nuorisohankkeista esitettiin tuloksia vuoden 2019 viimeisessä Maaseutupolitiikan neuvoston kokouksessa. Yhden hankkeen tuloksiin perustuen valmistellaan kansallista nuorisoyrittäjyyden politiikkaohjelmaa. Kaikista hankkeista julkaistaan maaseutupolitiikan politiikkasuositukset. Edellisinä vuosina rahoitettujen hankkeiden tuloksia on vuoden aikana hyödynnetty laajasti kansallisessa maaseutupoliittisessa työssä sekä myös laajemmin kolmansien organisaatioiden edistämistä, esimerkiksi maaseudun liikennepalveluiden kehittämistyössä.

Makerasta rahoitettiin Luken palvelusopimusta, joka käsittää mm. politiikkaohjelmien suunnittelua ja vaikuttavuusaineistoa.

Lapin ELY-keskus avasi vuoden 2019 poro- ja luontaiselinkeinojen sekä kolttala-alueen kehittämistoimintaa koskevan tutkimusrahoitushaun heti vuoden alussa. Tutkimuksen painopisteet olivat:

- 1) Ruokinnan vaikutus poron hyvinvointiin ja terveyteen
- 2) Eri maankäyttömuotojen kumulatiivinen vaikutus poronhoitoon ja luontaiselinkeinoihin sekä poronhoitokulttuuriin
- 3) Poronhoidon ja luontaiselinkeinojen sopeutuminen ilmastonmuutokseen - yhteenveto olemassa olevasta tutkimustiedosta ja toimenpide-esitykset haitallisten vaikutusten minimoimiseksi
- 4) Kolttaleinkeinojen kehittäminen ja kolttakulttuurin säilyttäminen

Hakemuksia saapui määräaikaan mennessä kymmenen, joista Lapin ELY-keskus rahoitti kaksi tutkimusrahoitushanketta (0,34 miljoonaa euroa). Lapin ELY-keskuksen rahoittamat hankkeet ovat kertarahoitteisia. Lapin ELY-keskus otti uutena toimintamallina käyttöön myös tutkimushankkeissa aloitusinfot. Aloitustiedot pidetään myönteisen rahoituksen saaneiden hanketoimijoiden kanssa.

Tutkimusten ja hankkeiden rahoitustilanne rahaston kirjanpidossa käy ilmi seuraavasta taulukosta.

Taulukko 2. Makerasta rahoitettujen tutkimusten ja kehittämishankkeiden rahoitustilanne 2019.

Tutkimus tai hanke	Käynnissä 1.1.2019 (kpl)	Uusia (kpl)	Päättynyt (kpl)	Käynnissä 31.12.2019 (kpl)
Maaseutuelinkeinojen kehittämistoimintaa koskevat tutkimukset	76	25	25	76
Luontaiselinkeinojen ja porotalouden kehittämistoimintaa koskevat tutkimukset	6	2	2	6
Valtakunnalliset maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeet	10	6	2	14
Muut tutkimus- ja kehittämishankkeet sis. kriisituen	9	3	0	12
Yhteensä	101	36	29	108

Valtionvastuu ja valtiontakaus

Valtio on luottolaitokselle vastuussa 100 prosenttiin asti niistä vuodesta 1992 lähtien myönnettyjen maaseutuelinkeinolain mukaisten valtionlainojen lopullisista menetyksistä, jotka johtuvat velallisen maksukyvyttömyydestä siltä osin kuin lainan vakuuksista kertyvät varat eivät riitä kattamaan valtionlainasta maksamatta olevia lyhennyksiä ja korkoja. Makeran vastuusitoumukset koskevat elinkeinoharjoittajina toimiville kotitalouksille myönnettyjä valtionlainoja.

Vuoden 1993 alusta lukien valtio on ollut edellä mainituin tavoin 80 prosenttiin asti vastuussa ennen vuotta 1992 maatilatalouden kehittämisrahaston varoista myönnettyjen maatilatalouden luottojen menetyksistä. Edellytyksenä on, että lainaa ei olisi voitu ennen vuotta 1993 irtisanoa.

Rahaston vastuut olivat 31.12.2019 yhteensä 33,2 miljoonaa euroa (44,1 miljoonaa euroa vuonna 2018).

Taulukko 3. Valtion vastuut 31.12.2019

Vastuu %	1.1.2019	Muutos 2019	31.12.2019
100	43 940 664,53	-10 855 146,39	33 085 518,14
80	133 294,06	-18 182,80	115 111,26
Yhteensä vastuusitoumukset	44 073 958,59	-10 873 329,19	33 200 629,40

Maatalouden rakennetuista annetun lain mukainen valtiontakauksen kohteena olevien lainojen pääomaa saa samanaikaisesti olla maksamatta enintään 80 miljoonaa euroa. Vuonna 2019 oli mahdollista myöntää valtiontakaus enintään 18 miljoonan euron lainapääomalle; takauksia myönnettiin 65 kpl (51 kpl vuonna 2018, 56 kpl vuonna 2017), yhteensä valtiontakaus myönnettiin noin 17,3 miljoonan euron lainapääomalle (13,2 miljoonaa euroa vuonna 2018 ja 12,6 miljoonaa euroa vuonna 2017). Takauksen kohteena olevien investointien keskimääräinen tukikelpoinen kustannus oli noin 1 190 000 euroa (1 150 000 euroa vuonna 2018 ja 1 138 000 euroa vuonna 2017). Takausta myönnettiin keskimäärin noin 265 000 euron lainapääomalle (vuonna 2018 keskimäärin 259 000 euron lainapääomalle, vuonna 2017 keskimäärin noin 225 000 euron lainapääomalle). Valtiontakauksista voidaan myöntää lypsy- ja nautakarjainvestointien, sikatalouden, lihasiipikarjatalouden, lammas- ja vuohitalouden, hevostalouden, kasvihuonetuotannon ja turkistarhauksen rakentamisiin investointeihin sekä energiainvestointeihin.

Valtion takaama lainamäärä nousi 57,6 miljoonaan euroon.

Taulukko 4. Valtion takaama (rakennnetukilaki) lainamäärä vuosina 2014–2019 (euroa).

Vuosi	
2014	34 365 495
2015	40 005 073
2016	40 083 236
2017	46 874 308
2018	51 265 597
2019	57 596 201

Vuoden 2019 lopussa valtion takaama lainamäärä tilapäisissä taloudellisissa vaikeuksissa oleville maatalousyrittäjille oli 37,8 miljoonaa euroa (laki 922/2016 takauksia 21,3 miljoonaa ja laki 232/2019 16,5 miljoonaa), vuoden 2018 lopussa lainamäärä oli 27,5 miljoonaa.

Valtiontakauksista mahdollisesti aiheutuvat menot maksetaan Makeran varoista. Aikaisempina vuosina kehittämisrahaston menetykset vastuiden toteutumisesta ovat olleet melko vähäisiä, tilikauden aikaan menetykset ovat pienentyneet. Vuonna 2019 takauksista aiheutui 0,3 miljoonaa euroa tappioita. Saatujen takausprovisioiden määrä oli 1,2 miljoonaa euroa. Valtion varoista myönnettyjen lainojen valtionvastuuhyvityksiä maksettiin myös 0,6 miljoonaa euroa.

Taulukko 5. Makeran maksamat valtionvastuuhyvitykset ja takaustappiot (euroa).

Vuosi	Valtiontakaus	Valtionvastuuhyvitykset	Yhteensä	Saadut takausprovisiot
2014	70 000	31 508	101 508	451 925
2015	0	20 376	20 376	541 204
2016	170 856	105 300	276 156	586 188
2017	0	0	0	954 427
2018	536 047	537 555	1 073 602	1 166 371
2019	293 852	586 399	880 251	1 204 445
Yhteensä	1 070 755	1 281 137	2 351 893	4 904 560

Takaisinperinnät

Makeran varoista myönnettyjä tukia koskevia takaisinperintäpäätöksiä tehtiin 10 kappaletta vuonna 2019 (26 kappaletta vuonna 2018 ja 24 kappaletta vuonna 2017). Takaisinperittäväksi määrättiin kaikkiaan vuonna 2019 noin 214 000 euron (vuonna 2018 noin 412 000 euron ja vuonna 2017 noin 206 000 euron) verran avustusta ja valtionlainaa, joista vuoden 2019 aikana saatiin takaisinperityksi noin 52 000 euroa (vuoden 2018 aikana noin 66 000 euroa ja vuoden aikana 2017 noin 139 000 euroa). Saatavien perintä jatkuu edelleen vuonna 2020.

1.5. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Makeralla ei ole palkattua henkilökuntaa. Makeran hallinnolliset tehtävät sekä maksuliikenne- ja kirjanpito-tehtävät hoidetaan Ruokaviraston maaseutulinjalla ja tilojen myyntihintasaamisten sekä kolta- ja peruskuivatuslainojen perintä hoidetaan Valtiokonttorissa. Maa- ja metsätalousministeriössä Makeraan liittyviä tehtäviä hoidetaan ruokaosastolla. Ruokaviraston maaseutulinjalla Makeran hallinnollisia tehtäviä hoidettiin maaseudun kehittämisosastolla noin 0,01 henkilötyövuoden ja varainhoito-osastolla maksuliikenne- ja kirjanpito-tehtäviä 1,3 henkilötyövuoden verran.

1.6. Tilinpäätösanalyysi

1.6.1. Rahoituksen rakenne

Makeran vuoden 2019 käyttösunnitelma on esitetty yksityiskohtaisesti liitteessä 2. Alla olevassa taulukossa 6 on kooste tulo- ja menoeristä vuosilta 2015–2019.

Taulukko 6. Käyttösunnitelma vv. 2015–2019, miljoonaa euroa.

1. TULOT JA MENOT MILJ. EUROA	milj. €		Kertynyt/sidottu				
	Muutos	%	V.2019	V.2018	V.2017	V.2016	V. 2015
TULOT							
Lainojen korot ja lyhennykset	-2,27	-16,0	11,96	14,23	18,34	24,15	29,47
Tilojen myyntihintojen korot ja lyhennykset	0,54	20,5	3,17	2,63	3,13	2,62	1,18
Muut tulot	-0,09	-6,6	1,31	1,40	1,12	0,72	0,70
Tulot EU:lta	0,00	-100,0	0,00	0,00	0,00	-0,03	7,94
Yhteensä	-1,82	-10,0	16,44	18,26	22,59	27,46	39,29
Siirtyneet sitomattomat varat	8,27	9,1	99,51	91,24	67,55	60,76	45,27
Lainojen ja avustusten peruutukset	-0,01	-40,4	0,02	0,03	0,02	0,01	0,15
Siirto valtion talousarviosta	-49,00	-100,0	0,00	49,00	33,00	11,00	0,25
Yhteensä	-40,74	-29,0	99,53	140,27	100,57	71,77	45,67
Tulot yhteensä	-42,57	-26,8	115,97	158,53	123,17	99,23	84,96
MENOT							
Sijoitusmenot	0,20	14,2	1,64	1,44	1,28	2,81	2,13
Kulutusmenot	8,11	14,1	65,69	57,59	30,64	28,86	22,07
Menot yhteensä	8,31	14,1	67,33	59,02	31,92	31,68	24,20
Siirtyy sitomattomina seuraavalle vuodelle	-50,87	-51,1	48,63	99,51	91,24	67,55	60,76

Makeran tulorahoitus koostuu rahaston oman toiminnan ja siirtotalouden tuloista. Oman toiminnan tuloja ovat lainasaamisten lyhennykset ja korot, rahaston varoilla hankittujen maa- ja vesialueiden myyntihinnat sekä muut tulot. Siirtotalouden tulot olivat tuloja EU:lta, joita komissio maksoi välimaksuina Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta 2007-2013 raportoituja suoritettuja menoja vastaavasti vuoteen 2016 asti. Tuloihin kuuluvat myös edelliseltä vuodelta siirtyneet sitomattomat varat sekä lainojen ja avustusten peruutukset.

Tulorahoituksen perusrakenne on muuttunut vuodesta 2015 vuoteen 2019 siten, että vaikka oman toiminnan ja siirtotalouden tulojen reaali määrä onkin laskeva, niiden osuus tulorahoituksesta on kasvanut samalla kun siirtyneiden sitomattomien varojen ja talousarviosiirtojen osuus on laskenut vuoteen 2016 saakka. EU-tulot ovat loppuneet kokonaan 2016. Tulorahoitus on laskenut edelliseen vuoteen verrattuna koska talousarviosta ei siirretty rahastoon varoja 2019.

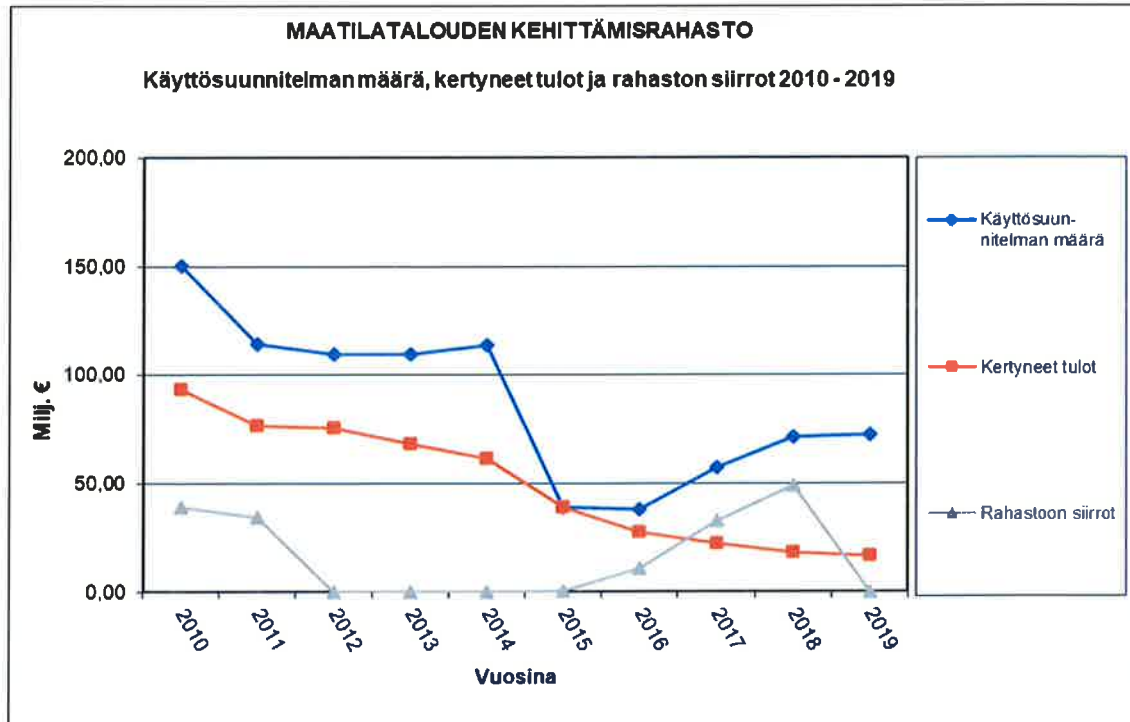
Vuoden 2019 tulojen kokonaiskertymä oli 115,97 miljoonaa euroa. Se oli noin 27 prosenttia pienempi kuin vuonna 2018 (158,53 miljoonaa euroa), vuonna 2017 kertymä oli 123,17 miljoonaa euroa.

Siirtyneet sitomattomat varat olivat rahaston suurin tuloerä. Valtionlainojen koroista ja lyhennyksistä kertyi yhteensä 11,96 miljoonaa euroa. Lainakanta supistui edelleen, minkä vuoksi lainoista kertyi noin 2,3 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2018, jolloin kertyi 14,23 miljoonaa euroa. Vuonna 2017 lainasaamisista kertyi vielä 18,34 miljoonaa euroa. Tilojen myyntihintojen korkoihin

ja lyhennyksiin on sisällytetty myös tilojen myynnit virastoille ja laitoksille. Tilojen myynti kasvoi noin 21 prosentilla edellisestä vuodesta.

Alla olevassa kuvassa on esitetty vuosina 2010-2019 kertyneet tulot ja talousarviosiirrot. Tuloja kertyi vuonna 2019 yhteensä 16,44 miljoonaa euroa, vuonna 2018 yhteensä 18,26 miljoonaa euroa ja vuonna 2017 yhteensä 22,59 miljoonaa euroa. Kertyneet tulot on esitetty ilman vuodelta 2018 siirtyneitä sitomattomia varoja. Kaikkiaan tulot vuonna 2019 olivat 115,97 miljoonaa euroa, vuonna 2018 tulot olivat 158,53 miljoonaa euroa ja vuonna 2017 tulot olivat 123,17 miljoonaa euroa.

Kuva 2. Käyttösuunnitelman määrä, kertyneet tulot ja talousarviosiirrot rahastoon 2010 - 2019.

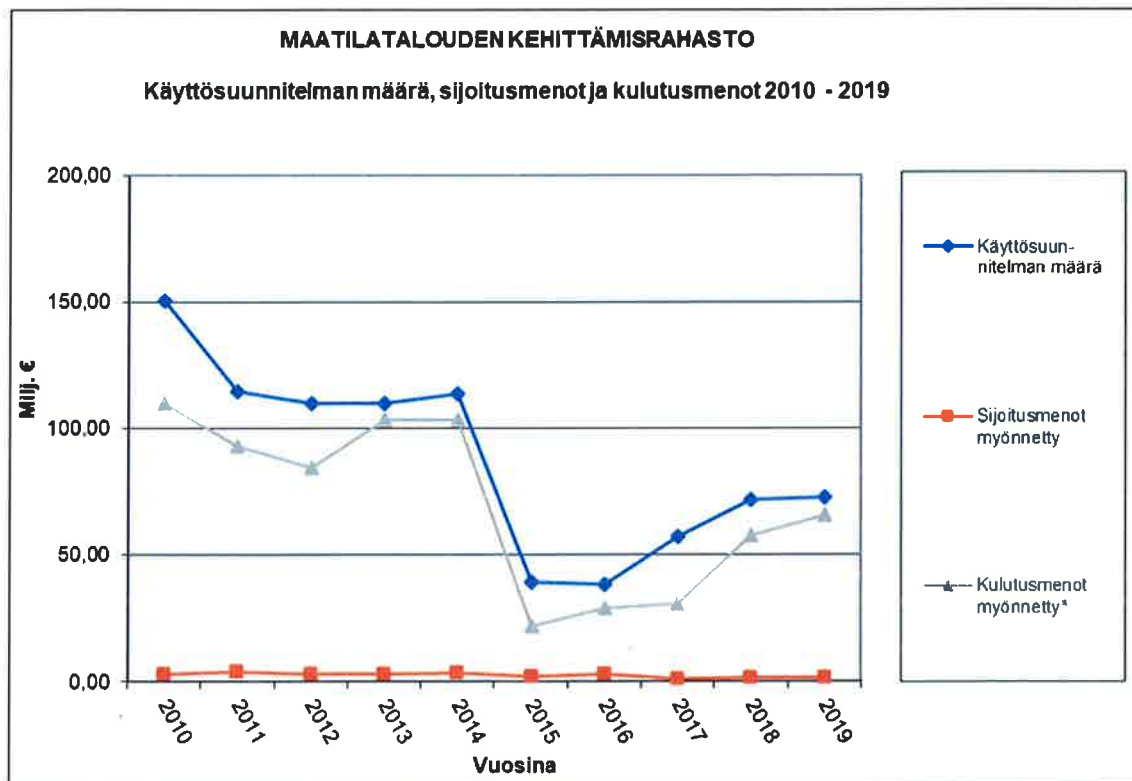

Menojen rakenne ei muuttunut vuodesta 2018. Pääosa menoista, noin 98 prosenttia (vuonna 2018 osuus menoista oli 98 prosenttia ja vuonna 2017 osuus oli 96 prosenttia), aiheutui kulutusmenoista, joissa suurin erä oli myönnetyt avustukset. Sijoitusmenojen osuudeksi jäi reilut 2 prosenttia (vuonna 2018 reilut 2 prosenttia ja vuonna 2017 vajaa 4 prosenttia).

Rahaston sijoitusmenot kasvoivat 0,2 miljoonaa euroa vuodesta 2018, kulutusmenot kasvoivat 8,11 miljoonaa euroa.

Alla olevassa kuvassa on esitetty vuosien 2010–2019 sijoitusmenot vuonna 2019 yhteensä 1,64 miljoonaa euroa, vuonna 2018 yhteensä 1,44 miljoonaa euroa ja vuonna 2017 1,28 miljoonaa euroa ja kulutusmenot vuonna 2019 yhteensä 65,69 miljoonaa euroa, vuonna 2018 yhteensä 57,59 miljoonaa euroa ja vuonna 2017 yhteensä 30,64 miljoonaa euroa. Käyttösuunnitelman määrä oli vuonna 2019 yhteensä 72,70 miljoonaa euroa, vuonna 2018 yhteensä 71,70 miljoonaa euroa ja vuonna 2017 yhteensä 57,30 miljoonaa euroa. Maitokiintiöiden ostot sisältyvät vuoteen 2010 saakka kulutusmenoihin.

Kuva 3. Käyttösuunnitelman määrä, sijoitusmenot ja kulutusmenot 2010–2019

1.6.2. Käyttösuunnitelman toteutuminen

Käyttösuunnitelma vuodelle 2019 vahvistettiin 24.1.2019 ja sitä muutettiin 7.3.2019 sekä 3.10.2019. Käyttösuunnitelman loppusumma kasvoi 11,41 miljoonalla. Muutos johtui siirtyvän erän kasvusta.

Taulukko 7. Maatilatalouden kehittämisrahaston vuoden 2019 käyttösuunnitelman muutokset, miljoonaa euroa.

TULOT	Käyttös.	Käyttös.	Käyttös.
	24.1.2019	7.3.2019	3.10.2019
V. 2018 siirtyneet sitomattomat varat	88,10	99,51	99,51
Rahaston omat tulot arvioitiin	13,78	13,78	13,78
Lainojen ja avustusten peruutukset	0,10	0,10	0,10
Siirto valtion talousarviosta	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	101,98	113,39	113,39
MENOT			
Sijoitusmenoihin ohjattiin	2,70	2,70	2,70
Kulutusmenoihin ohjattiin	55,00	55,00	70,00
Yhteensä	57,70	57,70	72,70
Sitomattomaksi jäävä osuus	44,28	55,69	40,69

Makeran tulot toteutuivat vuonna 2019 suunniteltua suurempina¹. Kaikkiaan tuloja kertyi 115,97 miljoonaa euroa eli 2,58 miljoonaa euroa käyttösuunnitelmassa arvioitua enemmän.

Ennakoidut lainojen ja avustusten peruutukset alittuivat noin 81 prosentilla arvioidusta. Peruutusten arviointi on käytännössä mahdotonta.

Suunnitelluista menoista sidottiin 92,6 prosenttia. Sijoitusmenoista käytettiin 60,8 prosenttia ja kulutusmenoihin 93,8 prosenttia suunnitellusta.

Vuodelle 2020 siirtyi sitomattomia varoja 48,63 miljoonaa euroa. Käyttösuunnitelman arvion mukainen sitomattomien varojen määrä, 40,69 miljoonaa euroa, ylittyi 7,94 miljoonalla eurolla.

¹ Luku 5. Liitetiedot

1.6.3. Tuotto- ja kululaskelma²

Rahaston tuotot koostuvat pääosin toiminnan tuotoista ja rahoitustuotoista. Rahoitustuotot kattoivat noin 38 prosenttia tuotoista ja toiminnan tuotot 62 prosenttia.

Toiminnan tuotot koostuvat maksullisen toiminnan tuotoista, rahastolle hankittujen tilojen vuokrista ja käyttökorvauksista sekä muista toiminnan tuotoista. Maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat 23 prosenttia edellisestä vuodesta.

Rahoitustuotot koostuvat pääosin lainojen ja kauppahintasaamisten korkotuotoista sekä takausprovisioista. Ne on kirjattu suoriteperusteella. Rahoitustuotot laskivat edellisvuodesta 13 prosenttia.

Siirtotalouden tuotot koskevat Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2007 - 2013 välimaksuja, joista osa on tuloutettu Mackeralle tosiasiallisesti suoritettuja menoja vastaavasti ja ohjelman saavutettua 95 prosenttia kokonaisrahoituskehiksestä komissio suorittaa saatavat loppumaksun yhteydessä. Komissio suoritti loppumaksun 2016 vuoden lopussa, siirtotalouden tuotoissa näkyy vähennyksenä hyvin pieniä vuositiliselvityksen oikaisuja aina vuodelle 2019 saakka. Alla olevassa taulukossa toimenpide (Tp) 112 koskee nuorten viljelijöiden tilanpidon aloittamiseen ja toimenpide (Tp) 121 maatilojen nykyaikaistamiseen kohdistettuja avustuksia.

Taulukko 8. Tuotot EU:lta 2015 – 2019

	Muutos Milj. € 2018-2019	Muutos % 2018-2019	Milj. € 2019	Milj. € 2018	Milj. € 2017	Milj. € 2016	Milj. € 2015
Manner-Suomi-ohjelma							
Tp 112	0,00	7,7	0,00	0,00	0,00	-0,01	2,53
Tp 121	0,00	-86,0	0,00	0,00	0,00	-0,03	5,41
Yhteensä	0,00	-76,6	0,00	0,00	0,00	-0,03	7,94

Rahaston kulut koostuvat toiminnan kuluista, rahoituskuluista sekä siirtotalouden kuluista. Siirtotalouden kulujen osuus rahaston kuluista oli noin 93 prosenttia. Toiminnan kulujen osuus oli vajaat yhdeksän prosenttia ja rahoituskulujen osuus oli vajaat kolme prosenttia.

Toiminnan kulut koostuvat maan ostoista, henkilöstökuluista, palvelujen ostoista ja muista kuluista. Kuluista pääosa kertyi maan ostoista. Varastojen muutos koskee maa-alueita. Palvelujen ostot vähenivät edellisvuodesta. Palvelujen ostojen suurin erä koski Hyrrä-tietojärjestelmäprojektin rahoitusta sekä vähenevältä osalta Rahtu-järjestelmää. Hyrrä-tietojärjestelmä on yritys- hanke- ja rakennetukien hakemisen, myönnön, maksatuksen ja seurannan uusi tietojärjestelmä ja Rahtu rakennetukien hallinnoinnin aiempi tietojärjestelmä, minkä johdosta tietojärjestelmien ylläpitoa on rahoitettu Mackeran varoin. Muihin kuluihin sisältyvät myös muun muassa verot ja muut pakolliset maksut. Kaikkiaan toiminnan kulut vähenivät reilut viisi prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna johtuen palvelujen ostojen vähenemisestä.

Rahoituskulut koostuvat pääosin keskusrahallaitosten hoitopalkkioista ja takausluottojen hoitokorvauksista. Lisäksi rahoituskuluissa on lainasaamisten tileistä poistot sekä epävarmojen tukisaatavien arvostamiskirjauksesta johtuva luottotappiokirjaus.

Siirtotalouden kulut koostuvat maksetuista avustuksista sekä siirtotalouden kulujen palautuksista. Ne olivat 41,7 miljoonaa euroa (29,5 miljoonaa euroa vuonna 2018 ja 29,2 miljoonaa euroa vuonna 2017). Siirtotalouden kulut kasvoivat noin 42 prosenttia vuodesta 2018.

² Luku 2. Tuotto- ja kululaskelma

Toiminnan nettotulos (JÄÄMÄ I) laski edellisestä vuodesta ja oli -0,33 miljoonaa euroa. Rahoitustuottojen ja kulujen jälkeen tulos (JÄÄMÄ II) oli 1,94 miljoonaa. Siirtotalouden tuottojen ja kulujen jälkeen tilikauden kulujäämä (JÄÄMÄ III) supistui -39,8 miljoonaan euroon, kun se vuonna 2018 oli -28,6 miljoonaa euroa ja vuonna 2017 oli ollut -27,7 miljoonaa euroa.

1.6.4. Tase³

Makeran taseen loppusumma on pienentynyt edellisestä vuodesta lähes 39,5 miljoonaa. Vuonna 2019 taseen loppusumma oli 316,6 miljoonaa euroa (vuonna 2018 loppusumma oli 356,0 miljoonaa euroa ja vuonna 2017 se oli 336,5 miljoonaa euroa). Taseen loppusumman pienemiseen on suurimpana syynä se ettei rahastoon tehty kuluneen vuoden aikana talousarviosiirtoja.

Vastaavaa

Rahaston tase koostuu lainasaamisista, joihin sisältyvät valtionlainat ja kauppahintasaamiset, sekä vaihto-omaisuudesta, pitkäaikaisista ja lyhytaikaisista saamisista ja rahavaroista. Lainasaamisista oli vuoden 2019 lopussa 33,8 miljoonaa euroa, (vuoden 2018 lopussa 44,9 ja vuoden 2017 lopussa 58,0 miljoonaa euroa), mistä taseen pitkäaikaisia lainasaamisista oli 23,7 miljoonaa euroa (32,1 miljoonaa euroa vuonna 2018 ja 42,8 miljoonaa euroa vuonna 2017) ja lyhytaikaisia 10,1 miljoonaa euroa (12,9 miljoonaa euroa vuonna 2018 ja 15,2 miljoonaa euroa vuonna 2017). Lainasaamisten⁴ (lainat ja kauppahintasaamiset) määrä on laskenut yhtäjaksoisesti vuodesta 2004, koska uusia lainoja ei ole enää juuri myönnetty. Vuonna 2019 lainakanta supistui 24,6 prosenttia, hieman edellisvuotta enemmän. Lainasaamisten muutos vuosina 2015–2019 on esitetty alla olevassa taulukossa 9. Taulukosta käy ilmi myös lainakannan jakauma taseessa lyhyt- ja pitkäaikaisiin saamisiin.

Taulukko 9. Lainasaamisten muutos 2015 – 2019.

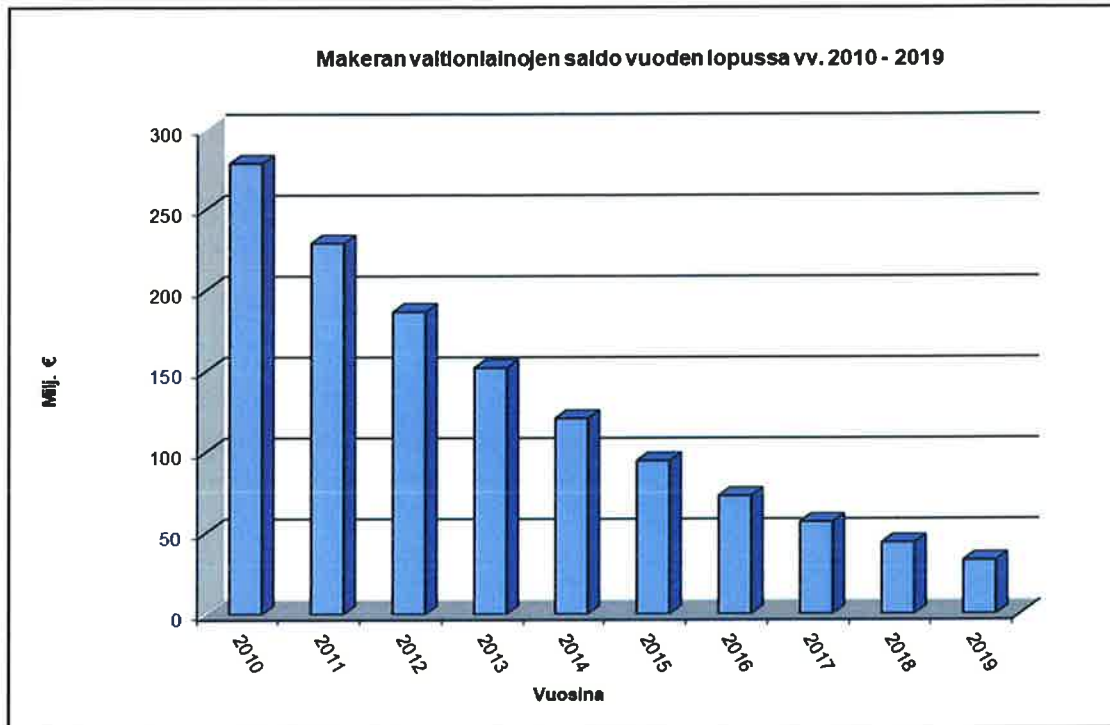
	Muutos 2018-2019		2019	2018	2017	2016	2015
	Milj. €	%	Milj. €	Milj. €	Milj. €	Milj. €	Milj. €
saldo 1.1.	-13,1	-22,6	44,9	58,0	74,6	97,1	124,1
Uudet*	-0,1	-25,0	0,4	0,5	1,0	0,9	1,1
lyhennykset	2,1	-15,8	-11,4	-13,6	-17,6	-23,3	-28,1
saldo 31.12.	-11,1	-24,6	33,8	44,9	58,0	74,6	97,1
Tase-erittely	Muutos 2018-2019		2019	2018	2017	2016	2015
	Milj. €	%	Milj. €	Milj. €	Milj. €	Milj. €	Milj. €
Pitkäaikaiset	-8,3	-26,0	23,7	32,1	42,8	56,6	75,2
Lyhytaikaiset	-2,7	-21,3	10,1	12,9	15,2	18,0	21,9
Yhteensä	-11,1	-24,6	33,8	44,9	58,0	74,6	97,1

³ Luku 3. Tase.

⁴ Liitteessä 15 on selvitys talousarvion ulkopuolella olevan valtion rahaston myöntämistä lainoista ja kauppahintasaamisista 31.12.2019.

Lainakanta koostuu pääosin valtionlainoista. Vuoden 2019 valtionlainojen saldo oli 33,2 miljoonaa euroa (44,1 miljoonaa euroa vuonna 2018 ja 56,9 miljoonaa euroa vuonna 2017). Alla olevassa kuvassa 4 on esitetty valtionlainojen saldo vuosina 2010–2019.

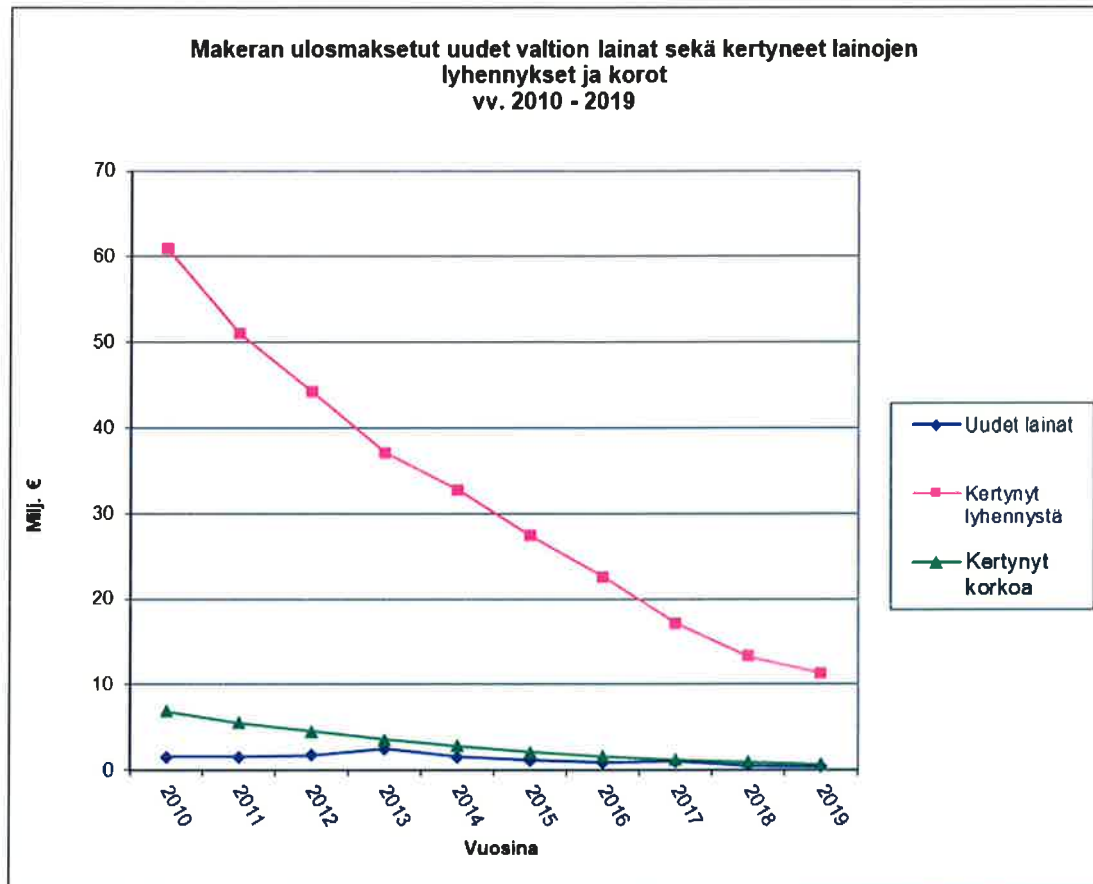
Kuva 4. Mäkerän valtionlainojen saldo vuoden lopussa vv. 2010–2019, miljoonaa euroa.

Ulosmaksettujen lainojen määrä on laskenut pääsääntöisesti vuodesta 2004. Vuonna 2019 ulosmaksettujen lainojen määrä laski 0,4 miljoonaan euroon. Laskua oli 25 prosenttia verrattuna vuoteen 2018. Vuonna 2018 maksettiin lainoja 0,5 miljoonaa euroa ja vuonna 2017 1,0 miljoonaa euroa. Lyhennyksiä kertyi 15 % edellisvuotta vähemmän, kun vuonna 2018 alenema oli 29 %. Rahalaitosten lainojen lyhennyksistä kertyi ylimääräisinä suorituksina 32 prosenttia ja kantojen mukaisina maksuina 68 prosenttia. Vuonna 2018 vastaavat prosenttiluvut olivat 26 ja 74 ja vuonna 2017 vastaavasti 12 ja 88. Valtiokonttorin perimistä lainasaamisista jakaumatietoja ei ole saatavilla.

Alla olevassa kuvassa on esitetty rahalaitosten sekä kolta- ja peruskuivatuslainojen ulosmaksetut lainat, lainoista kertyneet lyhennykset sekä korot vuosilta 2010-2019. Vuonna 2019 korkoja kertyi 0,7 miljoonaa euroa (0,9 vuonna 2018 ja 1,2 vuonna 2017), uusia lainoja myönnettiin 0,4 miljoonaa euroa (0,5 miljoonaa euroa vuonna 2018 ja vuonna 2017 1,0 miljoonaa euroa) ja lyhennyksiä kertyi 11,3 miljoonaa euroa (13,3 vuonna 2018 ja 17,1 vuonna 2017).

Kuva 5. Ulosmaksetut uudet valtionlainat sekä kertyneet lainojen lyhennykset ja korot vv. 2010–2019, miljoonaa euroa.

Valtionlainasaamisten järjestämättömät ja 0-korkoiset lainasaamiset ovat 2,04 miljoonaa euroa 31.12.2019 (2,88 miljoonaa vuonna 2018 ja 3,26 miljoonaa vuonna 2017).

Rahalaitosten ilmoituksen mukaan järjestämättömiä ja 0-korkoisia lainasaamisia oli 1,58 miljoonaa euroa (2,41 miljoonaa vuonna 2018 ja 2,69 miljoonaa vuonna 2017). Valtiokonttorin ilmoituksen mukaan kolttalainojen järjestämättömiä ja 0-korkoisia saatavia oli 0,14 miljoonaa euroa (0,07 miljoonaa vuonna 2018 ja 0,004 miljoonaa vuonna 2017) sekä peruskuivatuslainojen 0,006 miljoonaa euroa (0,01 miljoonaa vuonna 2018 ja 0,02 miljoonaa vuonna 2017).

Valtion myyntihintasaamisten järjestämättömiä ja 0-korkoisia oli 0,31 miljoonaa euroa (0,38 miljoonaa vuonna 2018 ja 0,54 miljoonaa vuonna 2017).

Järjestämättömiä ja 0-korkoisia lainasaamisia oli 6,0 % koko lainakannasta: valtionlainakannasta osuus oli 5,5 % ja kauppahintasaamisista 46,4 %. Vuonna 20167 osuudet olivat vastaavasti 6,4 %, 3,4 % ja 45,6 %.

Vaihto-omaisuus (tavarat) käsittää rahaston ostamat tilat. Vaihto-omaisuus vähentyi 6,20 miljoonaan euroon edellisvuoden 7,27 miljoonasta eurosta. Tiloja on hankittu tilusjärjestelyjä varten.

Pitkäaikaiset saamiset ovat alueellisten ympäristökeskusten, vuodesta 2010 alkaen ELY-keskusten, valtion työnä tehtäville peruskuivatushankkeille myönnettyjä lainaosuuksia, joista varsinaisia lainapäätöksiä ei ole vielä tehty. Niitä oli 0,25 miljoonaa euroa. Määrä on laskenut edellisestä vuodesta, jolloin pitkäaikaisia saamisia oli 0,37 miljoonaa euroa.

Lyhytaikaiset saamiset koostuvat siirtosaamisista ja muista lyhytaikaisista saamisista.

Siirtosaamisista valtaosa koostuu lainojen ja kauppahintasaamisten siirtyvistä koroista. Muita siirtosaamisia on jonkin verran. Ne koskevat ELY-keskusten tuloutuksia Makeralle.

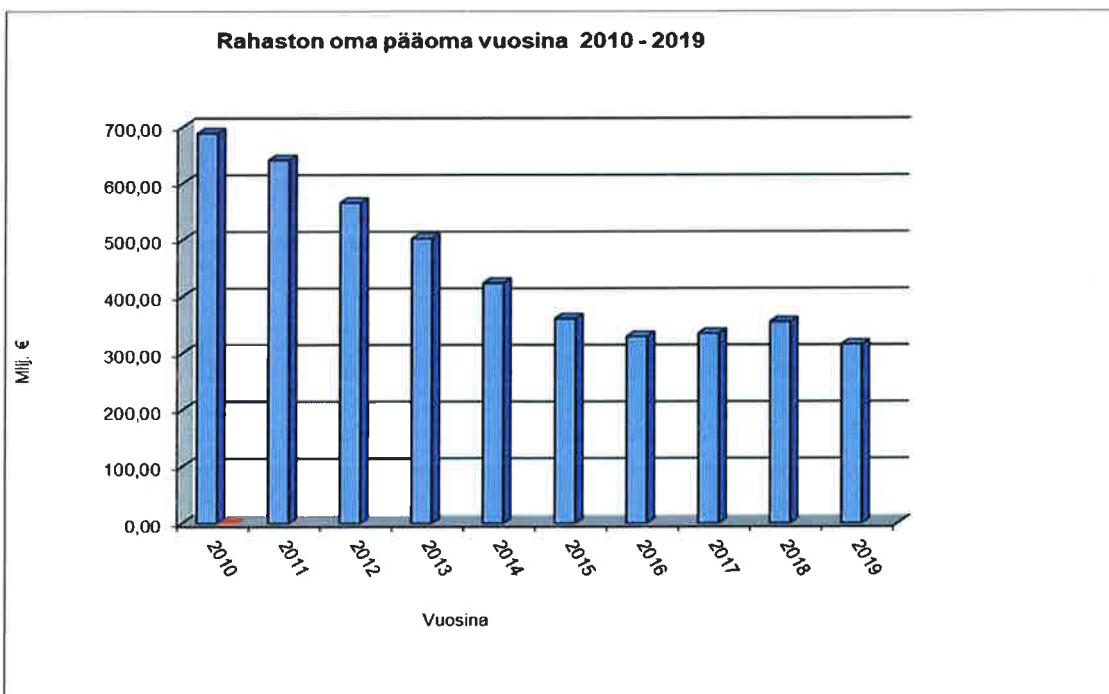
Muissa lyhytaikaisissa saamisissa suurin erä on lainasaamisten vuonna 2019 erääntyväksi arvioitu osuus 10,0 miljoonaa euroa. Vuonna 2018 arvioitiin kertyväksi 13,0 miljoonaa euroa. Lisäksi muihin lyhytaikaisiin saamisiin sisältyvät tukimaksusaatavat ja tutkimuksiin ja hankkeisiin annetut ennakot. Tänä vuonna tehtiin alaskirjaus epävarmojen tukimaksusaatavien osalta perustuen jatkotoimenpideyksikön laskelmaan. Epävarmat tukimaksusaatavat johtuvat saatavien perimisen epätodennäköisyydestä erityisesti konkurssimenettelyssä tai velkajärjestelyssä olevien saatavien osalta. Tukimaksusaatavien määrä taseessa laski hieman 0,33 miljoonaan euroon viime vuoden 0,39 miljoonasta. Tutkimuksiin ja hankkeisiin ei annettu ennakoita.

Yhdystilisaatava valtiolta laski 274 miljoonaan euroon edellisvuoden 302 ja vuoden 2017 268,5 miljoonasta eurosta. Laskua oli 27,9 miljoonaa euroa eli noin 9,2 prosenttia vuodesta 2018.

Vastattavaa

Maatilatalouden kehittämisrahaston oma pääoma on vähentynyt. Oma pääoma oli vuoden 2019 lopussa 315,5 miljoonaa euroa, kun se vuoden 2018 lopussa oli 355,3 ja vuoden 2017 lopussa 334,9 miljoonaa euroa. Oma pääoma väheni siten edellisvuodesta 39,8 miljoonaa euroa, kun vuodesta 2017 vuoteen 2018 nousua oli 20,4 miljoonaa euroa. Alla oleva kuva havainnollistaa kehitystä vuodesta 2010 alkaen.

Kuva 6. Makeran oma pääoma vuosina 2010–2019, miljoonaa euroa.

Vieras lyhytaikainen pääoma koostuu ostovelosta.

1.6.5. Rahaston rahoituslaskelma

Rahaston likvidit varat laskivat vuoden aikana 27,9 miljoonaa euroa 274 miljoonaan euroon. Muutos jatkui samansuuntaisena ja likipitään samansuuruisena kuin edellisenä vuonna.

1.7. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Johtokunta on arvioinut, täyttääkö maatilatalouden kehittämisrahaston sisäinen valvonta ja siihen kuuluva riskienhallinta sille talousarvioasetuksen 69 §:ssä säädetyt tavoitteet ja todennut, että sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa on seuraavat pääasialliset kehittämistarpeet, joiden vuoksi ryhdytään toimenpiteisiin:

1. Vuodesta 2015 alkaen osarahoitteisten investointiavustusten rahoitus on siirretty valtion talousarvioon. Kun ohjelmakauden aikana tehdään muutoksia rahoituslähteiden välillä, on tärkeää huolehtia siitä, että määrärahojen mitoitus on tasapainossa suhteessa niihin toimiin, jotka rahoitetaan Makerasta. Lisäksi on varmistettava, että myönnetyille valtioneuvostokauksille on olemassa riittävä kate.
2. Johtokunta pitää tärkeänä, että Makerasta myönnettävät rahoitusjärjestelmän varat sekä valtioneuvostokaukset kohdentuvat mahdollisimman tehokkaalla ja vaikuttavalla tavalla ja että rahoituspäätöksiä tehtäessä kiinnitetään kokonaisvaltaisesti erityistä huomiota investoivien tilojen taloussuunnitteluun ja riskienhallintaan.
3. Johtokunta pitää tärkeänä, että toiminnan jatkuvuus ja laatuun liittyvä osaaminen varmistetaan hallinnon muutosten yhteydessä.

1.8. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Makeran tehtävien hoidossa ei vuonna 2019 ole ilmennyt väärinkäytöksiä.

2. Tuotto- ja kululaskelma

MAATILATALOUDEN KEHITTÄMISRAHASTON TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1. - 31.12.2019		1.1. - 31.12.2018	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	2 983 811,89		2 295 206,30	
Vuokrat ja käyttökorkvaukset	65 196,46		169 536,99	
Muut toiminnan tuotot	745,00	3 049 753,35	14 468,67	2 479 211,96
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 468 251,94		2 525 492,66	
Ostot tilikauden aikana	1 401 765,05		1 031 178,52	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	1 066 486,89		1 494 314,14	
Henkilöstökulut	3 226,64		4 801,34	
Palvelujen ostot	235 670,95		326 647,58	
Muut kulut	11 582,89	-2 718 732,42	12 842,36	-2 869 783,94
JÄÄMÄ I		331 020,93		-390 571,98
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	1 873 839,85		2 153 867,25	
Rahoituskulut	-261 376,15	1 612 463,70	-886 446,56	1 267 420,69
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot		0,00		0,00
JÄÄMÄ II		1 943 484,63		876 848,71
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Tuotot				
Siirtotalouden tuotot EU:lta	-578,24	-578,24	-2 475,43	-2 475,43
Kulut				
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle	40 852 237,69		28 395 253,74	
Siirtotalouden kulujen palautukset	880 250,94	-41 732 488,63	1 073 601,72	-29 468 855,46
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		-39 789 582,24		-28 594 482,18

3. Tase

MAATILATALOUDEN KEHITTÄMISRAHASTON TASE

	31.12.2019		31.12.2018	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET				
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET				
Lainasaamiset	<u>23 725 287,23</u>		<u>32 052 242,37</u>	
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET YHTEENSÄ		23 725 287,23		32 052 242,37
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
VAIHTO-OMAISUUS				
Valmiit tuotteet/Tavarat	<u>6 203 037,38</u>	6 203 037,38	<u>7 269 524,27</u>	7 269 524,27
PITKÄAIKAISET SAAMISET				
Pitkäaikaiset saamiset		251 179,90		372 867,26
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset				
Siirtosaamiset	1 624 669,23		863 485,15	
Muut lyhytaikaiset saamiset	10 473 421,76		13 266 400,41	
Ennakkomaksut		12 098 090,99		14 129 885,56
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Muut rahat ja pankkisaamiset	<u>274 272 981,99</u>	274 272 981,99	<u>302 157 770,69</u>	302 157 770,69
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		292 825 290,26		323 930 047,78
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u><u>316 550 577,49</u></u>		<u><u>355 982 290,15</u></u>
		31.12.2019		31.12.2018
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Rahaston pääoma	1 754 809 225,63		1 705 809 225,63	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-1 399 517 238,73		-1 370 922 756,55	
Talousarviosiirrot	0,00		49 000 000,00	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-39 789 582,24</u>	315 502 404,66	<u>-28 594 482,18</u>	355 291 986,90
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN				
Ostovelat	1 024 639,85		688 052,83	
Siirtovelat	23 532,98		2 250,42	
Muut lyhytaikaiset velat		<u>1 048 172,83</u>		<u>690 303,25</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		<u>1 048 172,83</u>		<u>690 303,25</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u><u>316 550 577,49</u></u>		<u><u>355 982 290,15</u></u>

4. Rahoituslaskelma

MAATILATALOUDEN KEHITTÄMISRAHASTON RAHOITUSLASKELMA

	1.1.2019 - 31.12.2019	1.1.2018 - 31.12.2018
	€	€
OMA TOIMINTA		
Veronluonteiset tulot		
Palvelujen myynti, vuokrat, käyttökorvaukset ja muut toiminnan tulot	2 264 710,80	1 907 328,68
Korkotulot ja voiton tuloutukset	1 897 698,32	2 184 592,73
Tavaroiden ja palveluiden ostomenot	-1 279 924,34	-2 311 473,72
Henkilöstömenot	-3 226,64	-4 801,34
Muut menot	-11 224,97	-12 301,80
Korkomenot	-588 275,05	-710 219,89
OMAN TOIMINNAN RAHAVIRTA	2 279 758,12	1 053 124,66
SIIRTOTALOUS		
Siirtotalouden tulot	-578,24	-2 475,43
Tulonsiirrot kunnille		
Tulonsiirrot elinkeinoelämälle	-41 732 488,63	-29 473 127,33
Tulonsiirrot kotitalouksille		
Muut tulonsiirrot kotimaahan	-8 190,00	43 366,59
SIIRTOTALOUDEN RAHAVIRTA	-41 741 256,87	-29 432 236,17
INVESTOINNIT		
Käyttöomaisuusinvestoinnit		
Käyttöomaisuuden myyntivoitot		
Sijoitukset arvopapereihin	326 898,90	-176 226,67
Sijoitusten myyntivoitot		
Annetut lainat	-194 418,09	-381 634,75
Annettujen lainojen takaisinmaksut	11 444 229,24	13 594 078,69
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	11 576 710,05	13 036 217,27
RAHOITUS		
Oman pääoman muutos		49 000 000,00
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		49 000 000,00
LIKVIDIEN VAROJEN MUUTOS	-27 884 788,70	33 657 105,76
LIKVIDIT VARAT 1.1.	302 157 770,69	268 500 664,93
LIKVIDIT VARAT 31.12.	274 272 981,99	302 157 770,69

5. Liitetiedot

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite 1: Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus

Liitetiedot on numeroitu valtiovarainministeriön määräysten mukaisesti, jotta koko valtionhallinnossa olisi samat liitteet samoissa paikoissa. Niitä ei voi muuttaa. Jos jotain liitettä ei ole, sitä ei tarvitse esittää.

Käyttösuunnitelman seurantalaskelmassa **MENOT (milj. euroa)** erotus = sidottu - käyttösuunnitelma, jolloin suunnitelmaa pienempi toteutuma näkyy erotuksessa miinusmerkkisenä. Käyttösuunnitelman seurantalaskelmassa **TULOT (milj. euroa)** erotus on aina ollut kertynyt - suunnitelma.

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite 2: Rahaston varojen käyttösuunnitelma

TULOT (milj. euroa)	Käyttö- suunnitelma v:lle 2019	Kertynyt v. 2019	Erotus (kertynyt- käyttösuunn.)	Toteutunut %
1. Lainojen korot, lyhennykset ja ylimääräiset lyhennykset	12,38	11,96	-0,42	96,6
2. Tilojen myyntihintojen korot, lyhennykset ja ylimääräiset lyhennykset	1,00	0,19	-0,81	19,1
Maanseutulinkinlain kauppahinnat/ L 1295/90				
Maankäyttölain kauppahinnat/ L 353/58				
Porotilain kauppahinnat/ L 590/69				
Kolttien maajärjestely/ L 593/69				
Maatilain kauppahinnat/ L188/77				
Luontaiselinkeinoinen kauppahinnat/ L610/84				
Porotalouslain kauppahinnat/ L 161/90				
Muut tulot sekä tulot myyneistä valtion virastoille ja laitoksille ¹		2,98	2,98	
	1,00	3,17	2,17	317,5
3. Muut tulot				
Valtion takauksesta saatavat provisiot	0,40	1,20		
Muut korot		0,04		
Vuokratulot, tulot raivaus- ja rakentamiskustannusten sekä tie- ja kuivaus- ja metsänparannuskustannusten takaisin perinnästä sekä satunnaiset tulot		0,07		
	0,40	1,31	0,91	327,0
Tulot kohdista 1-3	13,78	16,44	2,66	119,3
4. Vuodelta 2018 siirtyneet sitomattomat varat	99,51	99,51	0,00	100,0
5. Lainojen ja avustusten peruutukset	0,10	0,02	-0,08	18,9
Yhteensä	113,39	115,97	2,58	102,3

¹ Sisältää tilojen myynnit

Maatilatalouden kehittämisrahaston MENOT (milj. euroa)

Käyttö- suunnitelma V:lle 2019 milj. €	Sidottu V:lle 2019 milj. €	Sitomatta V:lle 2019 milj. €	Toteutunut V:lle 2019 %
---	----------------------------------	------------------------------------	-------------------------------

MENOT

A. Sijoitusmenot

1. Maanhankinta	1,50	1,40	-0,10	93,2
2. Lainat				
2. 1. Kansallisesti rahoitettava aloitustuki	0,40		-0,40	0,0
2. 2. Porotalous-, luontaiselinkeino- ja kolttalainat (kansallisesti rahoitettava)	0,80	0,24	-0,56	30,5
Sijoitusmenot yhteensä	2,70	1,64	-1,06	60,8

B. Kulutusmenot

1. Avustukset				
1. 1. Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoitus- ja rakennetukilakien sekä kolttalain mukaiset avustukset	2,80	2,30	-0,50	82,2
1. 2. Peruskuivatusavustukset	3,00	2,03	-0,97	67,7
1. 3. Rakennetukilain (1476/2007) mukaiset avustukset(kansallisesti rahoitettava)	55,00	53,29	-1,71	96,9
Avustukset yhteensä	60,80	57,62	-3,18	94,8
2. Rahalaitoksille maksettavat hoitopalkkiot	0,40	0,27	-0,13	67,2
3. Maa- ja elintarviketalouden tutkimus- ja kehittämishankkeet	5,00	5,00		100,0
4. Luontaiselinkeinojen ja porotalouden kehittämistoimintaa koskeva tutkimus	0,35	0,34	-0,01	97,6
5. Vakuustoiminnan menot	1,50	0,88	-0,62	58,7
6. Rahoitusjärjestelmän (Rahtu, Hyrrä) kehitys ja ylläpito	0,20	0,20		100,0
7. Valtakunnalliset tutkimus- ja kehittämishankkeet	0,51	0,51		100,0
8. Kolttien asiainhoidon, kalavesien hoidon ja palvelutuen kulut	0,24	0,24		100,0
9. Muut menot	1,00	0,63	-0,37	63,4
Muut kulutusmenot yhteensä	9,20	8,07	-1,13	87,8
Kulutusmenot yhteensä	70,00	65,69	-4,31	93,8
Sijoitus- ja kulutusmenot yhteensä	72,70	67,33	-5,37	92,6
Siirtyy sitomattomina varoina vuodelle 2020	40,69	48,63	7,94	119,5

**Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite 3: Henkilöstöku-
lujen erittely**

	2019	2018
Henkilöstökulut	2 990,17	4 222,73
Palkat ja palkkiot	2 990,17	4 222,73
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Henkilösivukulut	236,47	578,61
Eläkekulut	220,21	551,91
Muut henkilösivukulut	16,26	26,70
Yhteensä	3 226,64	4 801,34
Johdon palkat ja palkkiot	0,00	289,00
josta tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut	0,00	0,00
Johto	0,00	0,00
Muu henkilöstö	0,00	0,00
Lomapalkkavelka	0,00	0,00

Henkilöstökuluiksi on tässä katsottu johtokunnan, porotalouden ja luontaiselinkeinojen neuvottelukunnan kokouspalkkiot. Johtokunnan jäsenten palkkiot on esitetty liitteessä myös erikseen.

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite 6: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2019	2018	Muutos 2019 - 2018
Korot euromääräisistä saamisista	716 851,02	991 626,52	-274 775,50
Muut rahoitustuotot	1 156 988,83	1 162 240,73	-5 251,90
Rahoitustuotot yhteensä	1 873 839,85	2 153 867,25	-280 027,40
Rahoituskulut	2019	2018	Muutos 2019 - 2018
Korot euromääräisistä veloista	9 528,14	57 691,47	-48 163,33
Sijoitusten ja lainasaamisten tileistäpoistot	-326 898,90	176 226,67	-503 125,57
Muut rahoituskulut	578 746,91	652 528,42	-73 781,51
Rahoituskulut yhteensä	261 376,15	886 446,56	-625 070,41
Netto	1 612 463,70	1 267 420,69	345 043,01

Lainananto lainansaajasektoreittain

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite 7: Rahastosta annetut lainat

€	Lainapääoma 31.12.2019	Lisäys 2019	Vähennys 2019	Lainapääoma 31.12.2018	Pääomamuutos 2019 - 2018
Yritykset ja asuntoyhteisöt	12 835,74	5 086,47	3 114,39	10 863,66	1 972,08
Yritykset	12 835,74	5 086,47	3 114,39	10 863,66	1 972,08
-Julkiset yritykset	6 689,36	0	2229,79	8919,15	-2 229,79
-Yksityiset yritykset	6 146,38	5 086,47	884,60	1 944,51	4 201,87
Asuntoyhteisöt	0	0	0	0	0,00
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	30 517 952,55	45 360,58	10 979 402,15	41 451 994,12	-10 934 041,57
Rahalaitokset	30 517 952,55	45 360,58	10 979 402,15	41 451 994,12	-10 934 041,57
Muut rahoituslaitokset	0,00	0	0,00	0,00	0,00
Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset	0	0	0	0	0,00
Vakuutuslaitokset	0	0	0	0	0,00
Julkisyhteisöt	0	0	0	0	0,00
Paikallishallinto	0	0	0	0	0,00
Sosiaaliturvarahastot	0	0	0	0	0,00
Valtionhallinto	0	0	0	0	0,00
Kotitaloudet	3 312 763,60	317 113,00	461 218,02	3 456 868,62	-144 105,02
Työnantaja- ja muut elinkeinonharjoittajien kotitaloudet	2 746 616,38	255 263,26	425 501,70	2 916 854,82	-170 238,44
-Maatilataloudenharjoittajien kotitaloudet*	2 746 616,38	255 263,26	425 501,70	2 916 854,82	-170 238,44
-Muut elinkeinonharjoittajien kotitaloudet	0	0	0	0	0,00
Palkansaajakotitaloudet	566 147,22	61 849,74	35 716,32	540 013,80	26 133,42
Omaisuuustulojen ja tulonsiirtojen saajakotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Laitoskotitaloudet	0	0	0	0	0,00
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0	0	0	0	0,00
Valtionkirkot	0	0	0	0	0,00
Muut voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0	0	0	0	0,00
Ulkomaat	0	0	0	0	0,00
Euroopan unioni	0	0	0	0	0,00
Muut maat ja kansainväliset järjestöt	0	0	0	0	0,00
Sektori tuntematon	5 080,11	5 574,79	494,68	0,00	5 080,11
Yhteensä	33 848 632,00	373 134,84	11 444 229,24	44 919 726,40	-11 071 094,40

*Lainoihin liittyvä lisäselvitys liitteessä 15 (1) Täydentäviä tietoja.

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite 9: Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2019	Vaihtuvakorkoiset		Kiinteäkorkoiset		Yhteensä	
	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi		1 - 5 vuotta
Vastaavien rahoituserät						
Annetut euromääräiset velkakirjalainat						
Euromääräisten joukkovelkakirjalainojen ostot						
Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset						
Euromääräiset lainasaamiset	9 413 963,30	17 572 588,14	3 054 373,35	504 048,12	3 085 904,45	15 273,17
Muut euromääräiset sijoitukset						
Muut valuuttamääräiset sijoitukset						
Muut lyhytaikaiset euromääräiset sijoitukset						
Yhdystilisaatavat valtiolta				274 272 981,99		274 272 981,99
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat						
Yhteensä	9 413 963,30	17 572 588,14	3 054 373,35	274 777 030,11	3 085 904,45	15 273,17
31.12.2019						
	Vaihtuvakorkoiset		Kiinteäkorkoiset		Yhteensä	
	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta
Vastattavien rahoituserät						
Otetut euromääräiset lainat						
Otetut valuuttamääräiset lainat						
Muut pitkäaikaiset velat						
Seuraavana tilikautena maksettavat lyhennykset						
Lyhytaikaiset euromääräiset lainat						
Lyhytaikaiset valuuttamääräiset lainat						
Rahaston hoitoon jätetyt vieraat varat						
Yhteensä						

Maatalatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite 10: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Voimassa olevat takaukset ja takausten käytettävissä oleva enimmäismäärä

Sektorit	Voimassa 31.12.2019	Voimassa 31.12.2018	Voimassa Muutos 2019-2018	Käytettävissä enimmäis- määrä 31.12.2019
Kotitaloudet	95 376 222,18	78 765 041,05	16 611 181,13	340 000 000,00
Maatalouden, porotalouden ja luontaislinkeinojen investointilainat	57 596 200,84	51 265 597,35	6 330 603,49	80 000 000,00
<i>Laki maatalouden rakennetuista (1476/2007), laki porotalouden ja luontaislinkeinojen rakennetuista (986/2011)</i>				
Maatalouden toimintaedellytysten turvaamiseksi myönnettyt valtiontakaukset	37 780 021,34	27 499 443,70	10 280 577,64	260 000 000,00
<i>Laki maataloilille vuosina 2016 ja 2017 myönnettävistä valtiontakauksista (922/2016)</i>	21 276 387,12	27 499 443,70	-6 223 056,58	160 000 000,00
<i>Laki valtiontakauksista maattojen maksuvalmiuslainoille (232/2019)</i>	16 503 634,22	0,00	16 503 634,22	100 000 000,00
Takaukset yhteensä	95 376 222,18	78 765 041,05	16 611 181,13	340 000 000,00

Voimassa olevat takuut ja takuiden käytettävissä oleva enimmäismäärä

Sektorit	Voimassa 31.12.2019	Voimassa 31.12.2018	Voimassa Muutos 2019-2018	Käytettävissä enimmäis- määrä 31.12.2019 ¹⁾
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	33 845 780,12	44 916 874,52	-11 071 094,40	33 845 780,12
Vastuusitoumukset luottolaitoksille	33 845 780,12	44 916 874,52	-11 071 094,40	33 845 780,12
<i>Maaseutuelinkeinolaki (1295/1990), maa- ja metsätalouden rakennepoliittisista toimenpiteistä annettu laki (1303/94), kolttalaki (256/1999), maaseutuelinkeinojen rahoituslaki (329/1999), porotalouden ja luontaislinkeinojen rahoituslaki (45/2000)</i>				
Takuut yhteensä	33 845 780,12	44 916 874,52	-11 071 094,40	33 845 780,12
Takaukset ja takuut yhteensä	129 222 002,30	123 681 915,57	5 540 086,73	373 845 780,12

Voimassa olevat takaukset ja takuut valuutoittain

Valuutta	Vasta-arvo €	Jakauma %	Tilinpäätöspäivän kurssi €
Euro	129 222 002,30	100,0	1,0000
Yhteensä	129 222 002,30	100,0	

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite15: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Sisältö

- (1) Täydentäviä tietoja
- (2) Selvitys rahaston tilinpäätöksen liitteeseen 7: Rahastosta annetut lainat

(1) Täydentäviä tietoja

Maatilatalouden kehittämisrahaston kirjanpidossa maksullisen toiminnan tuottoihin on kirjattu maan myynnit.

Ostoihin tilikauden aikana on kirjattu maa- ja vesialueiden ostot.

Rahoituskuluihin on kirjattu keskusrahallaitosten hoitopalkkiot, lainasaamisten tileistä poistot, tukisaatavien luottotappiot sekä takausluottojen hoitokorvaukset.

Vaihto-omaisuudessa valmiit tuotteet/tavarat käsittää Makeran varoilla hankitut maa- ja vesialueet.

Pitkäaikaisiin saamisiin sisältyvät peruskuivatuslain 947/1997 mukaiset valtionlainavarat, joista alueelliset ELY-keskukset eivät vielä ole tehneet lainaluetteloita ja joita ei siten vielä ole siirretty lainasaamisiin.

Lyhytaikaisissa saamisissa

- siirtosaamiset koskevat pääosin lainojen ja kauppahintasaamisten siirtyviä korkoja, SAMPO-tukisaatavia sekä
- muut lyhytaikaiset saamiset pääosin lainojen ja kauppahintasaamisten vuoden 2020 aikana kertyviä lyhennyksiä

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liitteessä 7: Valtiokonttorin hallinnoimissa lainoissa on tehty 2016 kaksi teknistä kirjausta peruskuivatuslainojen nostoihin. Myöntäjäraportin alku- ja loppusaldo eroaa tästä syystä edelleen 2019 Makeran kirjanpidosta 2016 tehdyn teknisen kirjauksen verran. Valtiokonttori on ilmoittanut, että Makeran kirjanpidon saldot ovat oikeat.

Rahaston tilinpäätöksen liitteessä 10: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut vastuut

- **Myönnetyt takaukset** koskevat elinkeinonharjoittajille maatalouden rakennetuista (1476/2007), laki porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista (986/2011) sekä laki maatiloille vuosina 2016 ja 2017 myönnettävistä valtiontakauksista (922/2016) sekä laki maatiloille vuonna 2019 myönnettävistä valtiontakauksista (232/2019) nojalla myönnettäviä valtiontakauksia, joita voidaan myöntää sekä korkotukilainoille että pankkilainoille.

- **Muut monivuotiset vastuut** koostuu lainasaamisista, joihin sisältyvät valtionlainat sekä kauppahintasaamiset.

(2) Selvitys rahaston tilinpäätöksen liitteeseen 7: Rahastosta annetut lainat

Lainat käyttötarkoituksittain eritelyinä	Lainapääoma varainhoito- vuoden alussa 1.1.2019	Kertyneet korot (maksuperuste)	Uudet lainat	Kertyneet lyhennykset (maksuperuste)	Korot + lyhennykset Mlij. €	Tilistä poistot	Pääomitetut korot	Lainapääoma varainhoito- vuoden lopussa 31.12.2019	Rästässä olevat korot ja viiv. korot	Rästässä olevat lyhennykset
	€	€	€	€	€	€	€	€	euroa	euroa
Maankäyttölainat:	0,00	0,00		0,00	0,00			0,00		
Maatilalainat	112 341,93	2 664,01		44 804,44	0,05			67 537,49		
Maaseudun pienimuot. elinkeinotoim.lainat	0,00	0,00		0,00	0,00			0,00		
Maaseutuelinkeinolainat 91-95	72 204,78	1 176,07		29 933,20	0,03			42 271,58		
Maaseutuelinkeinolainat 96 - Rakennepoliittikkalain muk.	638 170,06	13 490,18		363 268,00	0,38			274 902,06		
Maaseutuelinkeinolainat 2000	113 097,32	2 159,13		20 563,14	0,02			92 534,18		
Maaseutuelinkeinolainat 2000	32 265 951,21	510 054,97		9 509 618,47	10,02			22 756 332,74		
Porotal. & luontelink. rahoit.lainat 2000	8 250 228,82	91 802,29	45 360,58	1 011 214,90	1,10			7 284 374,50		
Rahalaitosten lainat yhteensä	41 451 994,12	621 346,65	45 360,58	10 979 402,15	11,60	0,00	0,00	30 517 952,55	0,00	0,00
Kolttalainat 97 - (TIKE)	1 548 077,86	24 378,81	206 086,90	123 662,42	0,15			1 630 502,34	4 274,15	22 133,25
Peruskuivatuslainat (TIKE)	1 074 514,97	31 682,80	121 687,36	175 861,82	0,21			1 020 340,51	110,97	1 144,42
Valtikonktorin perimät lainat yhteensä	2 622 592,83	56 061,61	327 774,26	299 524,24	0,36	0,00	0,00	2 650 842,85	4 385,12	23 277,67
Lainat yhteensä	44 074 586,95	677 408,26	373 134,84	11 278 926,39	11,96	0,00	0,00	33 168 795,40	4 385,12	23 277,67
Kauppahintasaamiset	842 287,57	25 776,33		138 695,14	0,16	26 607,71		676 984,72	30 642,17	191 389,83
Kauppahintasaamiset yhteensä	842 287,57	25 776,33	0,00	138 695,14	0,16	26 607,71	0,00	676 984,72	30 642,17	191 389,83
Provisiot valtion takauksista		1 204 445,02								
Yhteensä lainat ja kauppahinnat	44 916 874,52	1 907 629,61	373 134,84	11 417 621,53	12,12	26 607,71	0,00	33 845 780,12	35 027,29	214 667,50

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite15: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

(3) Maatilatalouden kehittämisrahaston käytetyt korkoetuudet valtionlainoissa 2019

Käytetyt korkoetuudet ovat laskennallisia eriä. Korkoetuus on kokonaiskoron ja asiakkaan maksaman koron välinen erotus. Valtionlainan kokonaiskorko on viitekoron ja siihen lisättävän kiinteän prosenttiyksikömäärän summa. Lainansaajan on maksettava lainasta kyseistä korkoa viisi prosenttiyksikköä alemmaa korkoa, kuitenkin vähintään kahden prosentin vuotuista korkoa.

Käytetyt korkoetuudet 2019

	Itä-Suomi	Pohjois-Suomi	ALMA-alue	Yhteensä
MEL	0,00	0,00	17 352,72	17 352,72
Porotalous/MEL	0,00	0,00	0,00	0,00
Rakennelaina	0,00	0,00	0,00	0,00
1996-1999 tuet	0,00	0,00	17 352,72	17 352,72
MARAlaina2000	5 404,43	0,00	77 421,49	82 825,92
Poro/Luont.2000	388,26	39 601,91	0,00	39 990,17
Kauden 2000-tuet	5 792,69	39 601,91	77 421,49	122 816,09
Yhteensä	5 792,69	39 601,91	94 774,21	140 168,81

6. Allekirjoitukset

Tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 26. helmikuuta 2020.

Johtokunta

Puheenjohtaja

Minna-Mari Kaila

Varapuheenjohtaja

Sari Forsman-Hugg

Jyri Inha

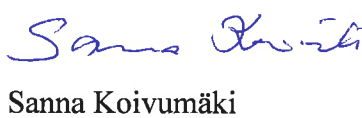

Marjatta Koskinen

Esko Leinonen

Sanna Koivumäki

Jonas Laxåback

Mika Saari

Juha Lappalainen

Tilintarkastajien merkintä

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 26. 2 . 2020

BDO Oy, tilintarkastusyhteisö

Hanna Keskinen
JHT, KHT

BDO Audiator Oy, tilintarkastusyhteisö

Ari Lehto
JHT, KHT